

O słownictwie środowiskowym tancerzy i instruktorów tańca towarzyskiego

Istotą komunikacji jest porozumiewanie się, przekazywanie myśli i poglądów, udzielanie informacji. W zależności od sposobu komunikowania się we współczesnej kulturze możemy wyróżnić wiele wspólnot językowych. Zdaniem Bugajskiego (2006: 436) przez termin *komunikacja*

należałoby rozumieć wszelkie interakcje we wspólnocie i jednocześnie interakcje tę wspólnotę tworzące. Jednym z ich rodzajów byłyby interakcje na płaszczyźnie językowej, czyli komunikacja językowa.

Język bowiem jest narzędziem komunikacji w pewien sposób kształtowanym przez mentalność zbiorowości, do której należy. W ten sposób ujawniają się różne typy racjonalności w obrębie języka ogólnego, tworzą się odmiany o charakterze fakultatywnym, czyli zależnym od istnienia i rozwoju danej wspólnoty. Dzięki temu członkowie grupy utożsamiają się z nią, a równocześnie wyłączają się ze środowiska posługującego się językiem ogólnym (Markowski 2006: 110). Oczywiście, taki podział dokonuje się ze względu na liczne aspekty zewnętrzne, którymi są wiek użytkowników, wykonywany zawód czy określona działalność hobbystyczna. W porównaniu do języka ogólnego tu częściej obserwujemy innowacje leksykalne, neosemantyzmy, zmienność form frazeologicznych oraz obecność tzw. wyrazów modnych. Uważam, że niejednokrotnie w przypadku badań nad poszczególnymi odmianami języka znaczenie ma również kontekst użycia kodu, który umożliwi nam opis

zachowania językowego, rozumianego przez językoznawcę jak współistnienie i współdziałanie kodu językowego z innymi kodami wyznaczającymi zasady komunikacji społecznej oraz związane z tymi kodami sposoby zachowań obowiązujących we wspólnocie komunikatywnej (Bugajski 2006: 464).

Taką wspólnotę komunikacyjną stanowią bez wątpienia tancerze i instruktorzy tańca towarzyskiego. Aby osiągnąć wysoki poziom umiejętności technicznych w tańcu, należy między innymi osiągnąć również wysoki poziom znajomości słownictwa używanego podczas treningów tanecznych, ponieważ podstawą komunikacji jest wzajemne zrozumienie uczestników i osiągnięcie zgody co do znaczenia wiadomości, wszystkie elementy uniemożliwiające lub utrudniające ten proces uznaje się za zakłócenia. Podobnie jest w sytuacji, gdy celem staje się lepszy poziom współdziałania albo tworzenie społeczności (Zbróg 2015: 124).

W przypadku tancerzy i instruktorów tańca towarzyskiego celem komunikacji jest niewątpliwie lepszy poziom współdziałania, co skutkuje wyższymi wynikami na turniejach, zdobywaniem doświadczenia i osiągnięciem świadomości tanecznej właściwej najlepszym. W obrębie aktów komunikacji bezpośredniej tancerzy należy wyróżnić zarówno mowę ciała (konkretne figury taneczne, gesty oraz mimika tancerzy), jaki charakterystyczne słownictwo, bez którego sygnały niewerbalne nie miałyby określonego znaczenia, co skutkowałoby niefortunną akcją komunikacyjną. W dalszej części poddam tę leksykę szczegółowej analizie.

I. Cel pracy i podstawowe informacje o materiale

Celem mojego tekstu jest przedstawienie języka środowiskowego tancerzy i instruktorów tańca towarzyskiego jako sposobu ich głównego sposobu komunikowania się w sali tanecznej.

Podstawę materiałową pracy stanowi 160 jednostek językowych zebranych w wyniku rocznych obserwacji zajęć tanecznych prowadzonych w różnych warszawskich szkołach tańca (m.in. Egurrola Dance Studio, Studio Tańca Duet, Studio Tańca Anna Głogowska Marcin Wrzesiński, Akademia Tańca Ireneusz Sulewski) oraz treningów zawodowych par turniejowych reprezentujących wszystkie klasy taneczne, w tym klasę międzynarodową S, a na co dzień trenujących w różnych miastach w Polsce. W czasie trwania treningów bezpośrednio spisywałam sformułowania, których używają tancerze i instruktorzy, aby uchwycić również związek jednostek z konkretnym kontekstem. Niezwykle pomocne były też rozmowy z tancerzami czy obserwacja ich przyzwyczajęń. Dzięki temu zgromadziłam zarówno leksykę o charakterze terminologicznym, jaki środowiskową, charakterystyczną dla kontaktów nieoficjalnych. Zamierzam pokazać jednostki językowe typowe dla bezpośredniej komunikacji członków opisywanej grupy. Warto dodać, że prezentowane jednostki stanowią część większego materiału leksykalnego zawierającego między innymi słownictwo charakterystyczne dla tancerzy tanga argentyńskiego, hip hopu i jazzu.

II. Stan badań

Języki środowiskowe cieszą się współcześnie dużym zainteresowaniem badaczy, zarówno poszczególne ich odmiany, np. marynarski (Kołodziejek 1996), parolotniarski (Pędzich 2012), alpinistyczny (Niepytalska-Osiecka 2014) czy koszykarski (Sarna 2017), jak i mechanizmy pomnażania tego słownictwa (np. Grabias 2001). Przedmiotem opisu bywają zjawiska charakterystyczne dla tych odmian językowych, np. tendencja do ekonomiczności lub budujące językowy obraz grupy, a zwłaszcza system wartości (np. Kołodziejek 1996). Odnotować także należy istnienie prac o charakterze teoretycznym (Grabias 2001, Handke 2008, Piekot 2008, Wilkoń 2000, Kołodziejek 2005). Jeśli chodzi o badania dotyczące słownictwa środowiska tancerzy towarzyskich, to należy zaznaczyć, że powstały jedynie podręczniki na temat technicznej strony tańca – głównie nazwy figur (Allen 2006; Kuźmińska 2002; Wiczysty 1986), nie odnotowałam natomiast takich prac, które zawierałyby jakościowe opracowanie słownictwa tego środowiska, a zwłaszcza leksyki nieoficjalnej, nieterminologicznej.

III. Analiza ilościowa i jakościowa materiału badawczego

Największa część zgromadzonego słownictwa tancerzy i instruktorów to rzeczowniki nazywające poszczególne części ciała człowieka. Znaczną rolę odgrywa również sytuacja, w której słowa te są wymawiane, zwykle w otoczeniu wartościujących przymiotników bądź przysłówków. Tempo mowy instruktora, który musi dać wskazówki tancerzowi w określonej fazie tańca, jest bardzo szybkie, dlatego posiłkowanie się rzeczownikami i krótkimi zwrotami w formie komend znacznie ułatwia pracę.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najczęściej pojawiają się sformułowania związane z rzeczownikami *noga*, *biodra* i *stopa*. Trzeba dodać, że znaczna liczba leksyki tancerzy towarzyskich dotyczy czynności tak zwanego *osadzenia biodra*, co nazywa się także: *wejściem w biodro*, *wejściem w parkiet*, *byciem w parkiecie*, *opuszczeniem biodra*, *siedzeniem na biodrze*, *nadejściem biodra* czy *biodrem do parkietu*. Podobnie rysuje się sytuacja sformułowań związanych z opisem pracy nóg w tańcu towarzyskim.

Wspomniany rzeczownik *noga* łączy się najczęściej z przymiotnikami bądź imiesłowami przymiotnikowymi, np. *noga stojąca na parkiecie*, *noga wspierająca* czy *noga obciążona*. Nierzadko możemy także spotkać rozbudowane jednostki językowe, które mają wyrazić polecenia trenerów: *zamknąć przy wyjściu z nogi*, *wrócić nogą po parkiecie*, *zejść płasko nad nogę*, *zabrać nogę przez obrót biodra*, *przetrzytać nogę w parkiecie*. Takie sformułowania nie byłyby jasne dla niedo-

świadczonego tancerza, gdyby nie gesty, które wykonuje instruktor. Dzięki połączeniu mowy z gestem można wyrazić więcej, głównie w przypadku komunikacji typu *face to face*, z jaką mamy do czynienia w relacji instruktor – tancerz, tancerz – tancerz.

Kolejną jednostką, która najczęściej pojawia się w słownictwie tancerzy towarzyskich, jest rzeczownik *stopa*. Nadmienię, że w tym przypadku rola dodatkowych gestów jest bardzo istotna, ponieważ szczegóły pracy stóp są bardzo rygorystycznie oceniane na turniejach tańca. Największą uwagę przywiązuje się do pozycji, stąd konstrukcje: *odwrotna pozycja stóp*, *dostawienie stopy*, *odwrotny układ stóp*, *pozycja kontry stopy*, *równoległy układ stóp*, *skręty stopy*. Analiza tych i podobnych połączeń wykazała, że rzeczownik *stopa*, występujący w zgromadzonym materiale w l. mn. i l. poj. najczęściej pojawia się w otoczeniu innych rzeczowników lub określających przymiotników: *stopa wolna*, *szybkie stopy*. Jednostki z czasownikami stanowią tylko niewielką część słownictwa, a *stopa* występuje w nich głównie w formie domyślnej, dla przykładu: *wejść na podszwę*, *tańczyć płasko*, choć pojawiają się również zwroty wprost: *zakręcić stopę*. Sytuacja komunikacyjna tancerzy sprzyja używaniu niepełnych konstrukcji (np. *ściągnąć przez rotację*, *złączyć*), ponieważ nawet jeśli nie ma jasnej informacji słownej, jest ona stopniowo uzupełniana ruchem ciała.

W badanym materiale największy udział mają rzeczowniki oraz czasowniki, które często są składnikami struktur wielowyrazowych.

1. Rzeczowniki

a) derywaty słowotwórcze

Rzeczowniki odczasownikowe zostały utworzone pomocą sufiksów *-ani(e)*, *-eni(e)*, np. *opadanie*, *unoszenie*, *czyszczenie*, *fokusowanie*, *bujanie*. Zaznaczam, że nie zmienia się tu zasadniczo znaczenie wyrazów w odniesieniu do znaczenia bazowych czasowników należących do języka ogólnego.

b) neologizmy słowotwórcze, np.

Czasowanie – wyraz pochodzi od rzeczownika *czas*; tu występuje jako derywat utworzony za pomocą rozbudowanego sufiksu *-owani(e)*.

Pomiędzyruchy – derywat paradygmatyczny od wyrażenia przyimkowego *pomiedzy ruchami*.

Łosiówka – termin powstał prawdopodobnie w procesie uniwerbizacji wyrażenia składającego się z przymiotnika *łosiowy* w r. żeńskim oraz rzeczownika *skóra*, sufiks *-k(a)*. (Nazwa prawdopodobnie nadana przez skojarzenie faktury podszwy buta z ostrą sierścią łosia).

Wirówka – nieoficjalna nazwa tzw. obrotu wirowego (figura w walcu angielskim) powstała w wyniku uniwerbizacji, sufiks *-k(a)*. (Nawiązanie do znaczenia czasownika *wirować* – kręcić się). Analizowany rzeczownik *wirówka* jest homonimem w stosunku do rzeczownika *wirówka* należącego do języka ogólnego, a nazywającego część pralki lub odrębne urządzenie służące odwirowywania wody.

c) **Neosemantyzmy rzeczownikowe, w których zmiana znaczeniowa związana jest:**

- z metaforyzacją opierającą się na podobieństwie figur do przedmiotów bądź innych wytworów powszechnie znanych, np.: *huśtawka, waha-dełko, rama, klocek, żółwik*;
- ze specjalizacją znaczenia; są to tak zwane słowa klucze w tańcu. Do tej grupy zaliczamy między innymi rzeczowniki: *akcja* (np. *akcja bioder, akcja hip swing*), *pozycja* (*pozycja kontry stopy, pozycja zewnętrzna*), *ruch* (*kontynuacja ruchu przez biodro, kubański ruch bioder*), *obrót* (*akcja osiowego obrotu*);
- z zapożyczeniem z języków specjalistycznych z częściową zmianą znaczenia. Są to, np.: *łuk* (język techniczny – geometria), *link* (język techniczny – informatyka), *kompresja* (język techniczny – fizyka, chemia), *korekcja* (język medyczny – rehabilitacja, gimnastyka korekcyjna), *synkopowanie* (język muzyczny).

Znaczną część analizowanych jednostek stanowią neologizmy. Ich znaczenia są związane z sytuacją użycia. Rola kontekstu pragmatycznego jest szczególnie ważna w badaniach dotyczących języka środowiskowego tancerzy.

2. Zapóżyżenia

Podczas gromadzenia materiału leksykalnego zauważyłam, że odsetek wyrażen obcojęzycznych jest bardzo wysoki. Po przeanalizowaniu zebranego słownictwa mogę stwierdzić, że najczęściej pojawiają się w nim wyrażenia z języka angielskiego i francuskiego (*tu głównie nazwy pozycji wspólnych z tańcem klasycznym), można również zauważyć pewne wpływy hiszpańskie, zwłaszcza w zwrotach dotyczących latynoamerykańskich stylów tańca towarzyskiego. W tej grupie można wyróżnić:

a) **Zapóżyżenia właściwe niezaadaptowane:**

- angielskie: *baby, check, flex, flick, kick, link, stretch, open balance, tap, pivot, whisk, twist*;
- francuskie*: *chassé, passé, plié, relevé*;
- hiszpańskie: *la cucaracha*.

- b) **Zapóżyczenia częściowo zaadaptowane – adaptacja morfologiczna:**
- *Outsider* (np. *tańczyć w outsidzie*) – angielski wyraz *outsider* odmieniony zgodnie z zasadami polskiej deklinacji; tu w postaci miejscownika liczby pojedynczej;
 - *walki(i)* (np. *delay walk(i)*) – do angielskiego wyrazu *walk* został dodany polski morfem fleksyjny *-i*, właściwy niektórym rzeczownikom w mianowniku liczby mnogiej¹.
- c) **Wyrazy, które składają się z części obcej i polskiej (hybrydy językowe):**
- słowo *stretchowana* to imiesłów odczasownikowy; czasownik powstał w wyniku dodania formantu paradygmatycznego *-ować* i angielskiego wyrazu *stretch*, czasownik *stretchować* stał się podstawą imiesłowu z formantem *-any* (*noga stretchowana*);
 - *fokusowanie* – rzeczownik odczasownikowy, podstawę stanowi czasownik *fokusować* – przykład adaptacji morfologicznej. Do czasownika angielskiego pochodzenia *focus* został dodany formant paradygmatyczny *-ować*, a następnie sufiks *-anie*.
- d) **Zapóżyczenia, które są składnikami struktur wielowyrzowych: akcja**
hip swing, akcja staccato, palce na point, pozycja Cuban Cross, zgubić time.

3. Czasowniki jako samodzielne jednostki i części wielowyrzowych struktur (zwroty)

- a) **czasowniki:**
- *złączyć* (złączyć) – ‘w tańcach latynoamerykańskich: maksymalnie zbliżyć do siebie kostkę stopy dostawianej do tej stojącej na parkiecie – tzw. kostka do kostki’;
 - *kurczyć się* (kurczyć się) – ‘przyjmować podczas tańca złą postawę ciała’. Oznacza to głównie garbienie się w trakcie tańca i jest to określenie nieoficjalne.’

b) zwroty:

W słownictwie tancerzy i instruktorów tańca towarzyskiego wydzieliłam 47 jednostek językowych, które zawierają czasownik. Ze względu na znaczenie można wyróżnić zwroty:

¹ Takie połączenie morfemów pochodzących z różnych języków można również opisać jako hybrydalne. Warto zwrócić uwagę na opracowania podejmujące tematykę adaptacji zapożyczeń w języku polskim, por. Wiertelwski 2006; Mańczak-Wohlfeld 2008; Burkacka 2010.

- których znaczenie wiąże się z ruchem w ogóle bądź przenoszeniem ciężaru ciała, np. *wejść w biodro, iść ostro, zejść płasko nad nogę, wyjść w trakcie osadzenia, być nad podszwąg, stać w balansie, siedzieć na biodrze, używać kolana*, ściągnąć przez rotację, *tańczyć w outsidzie, uwolnić nogę, zamknąć przy wyjściu z nogi, rotować stronę*;
- które mają wpływ na zmiany ustawienia sylwetki tancerza, np. *naprawić ciało, prowadzić ręce z ciała, otworzyć stronę, zamknąć przy wyjściu z nogi, zablokować kolano, wykończyć pozycję, osadzić biodro, dać nacisk, patrzeć na 45°, leżeć na plecach, podciągnąć miednicę*;
- które oznaczają obracanie ciała tancerza i nie mają wpływu na zmianę sylwetki czy balansowanie ciężarem ciała. Możemy tu zaliczyć np. *rozkręcić partnerkę czy rotować biodro*.

Czasowniki bardzo często są głównym elementem współtworzącym znaczenie całej językowej formuły tanecznej. W celu wyjaśnienia tej kwestii posłużę się przykładem podanym wyżej. Zwrot *otworzyć stronę* składa się z dwóch słów: rzeczownika *strona* (tu w formie biernika l. poj.) oraz czasownika dokonanego *otworzyć* w bezokoliczniku. Gdyby użyty został sam rzeczownik *stronę*, komunikat byłby całkowicie niejasny dla adresata, ponieważ nie przekazuje on żadnych treści związanych z ruchem ciała czy przyjęciem konkretnej postawy. *Otworzyć* w języku tanecznym oznacza 'rozszerzyć ciało w konkretnym położeniu', w tym wypadku rozszerzyć jedną ze stron ciała.

Myślę, że ważną kwestią, którą należy poruszyć, jest również użycie niektórych czasowników w formie trybu rozkazującego (tu 2. os. liczby pojedynczej), niezależnie od tego, czy mówi się do jednej osoby, czy pary. Wszystkie takie zwroty mają na celu zmobilizowanie tancerzy do aktywniejszej pracy, do tego, aby ich ruch był bardziej dynamiczny, płynny. Podczas obserwacji zajęć zauważyłam, że instruktorzy stosują takie formy zwłaszcza w czasie treningów tańców latynoamerykańskich, które charakteryzują się ogromną ekspresją oraz naprzemiennością wolnych i bardzo szybkich rytmów. Z największą częstotliwością pojawiał się zwrot *idziesz* nawiązujący do ang. *to go* (iść), poza tym można wskazać: *jedziesz, śmigasz, dajesz, lecisz, biegniesz*.

4. Wyrażenia określające rzeczowniki i czasowniki

Zadaniem tych części mowy jest przede wszystkim sprecyzowanie wykonywanego ruchu, jak również charakterystyka poszczególnych części ciała. Ze względu na charakter określić można zaproponować następującą typologię:

- przymiotniki związane z precyzją ruchu i przyjmowaniem pozycji tanecznych, np. *aktywny (aktywna akcja ósemkowa)*, *ósemkowy (aktywna akcja*

ósemkowa), *podstawowy* (krok podstawowy), *krótki* (krótkie prowadzenie), *osiowy* (akcja osiowego obrotu), *odwrotny* (pozycja odwrotnej promenady), *równoległy* (równoległy układ stóp), *kubański* (kubański ruch bioder), *treningowy* (rama treningowa), *niski* (niskie trzymanie).

- przymiotniki określające części ciała człowieka, zwłaszcza precyzujące ich pracę podczas tańca, np. *luźny* (luźne biodra), *miękki* (miękką ręką), *mocny* (mocne nogi), *silny* (silna praca bioder), *statyczny* (statyczna ręką), *szybki* (szybkie ręce), *świadomy* (świadomy ciężar głowy).
- imiesłowy czynne np. *zamykający* (krok zamykający), *wspierający* (noga wspierająca), *stojący* (noga stojąca na parkiecie), *poruszający* (stopa poruszająca się).
- imiesłowy bierne, m.in. *obciążony* (noga obciążona), *zrelaksowany* (zrelaksowane kolana).
- przysłowki określające sposób wykonania czynności, np. *na sucho* (tańczyć na sucho), *płasko* (zejść płasko nad nogę), *nisko* (zejść za nisko), *diagonalnie* (zwrócić się diagonalnie), *ostro* (iść ostro).

5. Wykrzykniki

W obrębie języka środowiskowego tancerzy i instruktorów tańca możemy wyróżnić wiele wykrzykników pełniących różnorodne funkcje. Przede wszystkim występują one jako zwroty, które mają określić intensywność, dynamikę czy rodzaj ruchu. Zdaniem Anny Krupskiej-Perek (2001: 157) można je zaliczyć do grupy tak zwanych gestów fonicznych. Dzięki krótkiej formie np. *bum*, *ciach*, *na* mogą być stosowane z dużą częstotliwością, przez co bardzo często stwarzają wrażenie linii melodycznej. Na język środowiskowy tancerzy i instruktorów tańca duży wpływ mają emocje, ponieważ to właśnie one budują atmosferę układu. Ze względu na podział tańców towarzyskich można wyróżnić typowe dla nich rodzaje stosowanych wykrzykników:

- Tańce latynoamerykańskie kojarzą się głównie z nieograniczoną energią czy nieoczekiwanymi zwrotami akcji, dlatego popularne są tu następujące wykrzykniki: *czikaczika*, *czikicziki*, *dżigi dżigi*, *pam*, *pum*, *ciach*, *trach*, *ram pam*, *ti ta bum*. Dzięki tym zwrotom instruktor stara się wyzwolić w tancerzu stany emocjonalne niezbędne do wprowadzenia publiczności w atmosferę właściwą danemu układowi.
- Tańce standardowe, takie jak walc angielski czy wiedeński, to całkowicie inne emocje. Płynny delikatny ruch, który ma sprawiać wrażenie ledwie muskania stopami po parkiecie, wymaga „spokojnych” wykrzykników. Tu możemy oczekiwać: *la la*, *cyk*, *ti ta ta*, *na*, *pyk*. Nie spotkamy natomiast: *bum*, *trach*, *pum*, *wum* czy *ha*.

IV. Słownictwo taneczne a kategorie socjolektalne

Stanisław Grabias zwrócił uwagę na trzy kategorie socjolektalne, które stanowią o istocie socjolektów, różnicują je i organizują ich zasoby leksykalne. W celu ukazania języka tancerzy i instruktorów tańca jako przykładu języka środowiskowego, odwołam się do tych kategorii:

1. Zawodowość – informuje o przydatności danego słownictwa w funkcjonowaniu grupy. W tym przypadku stopień użyteczności badanych zwrotów jest bardzo wysoki, ponieważ w głównej mierze są to profesjonalne nazwy figur czy ułożeń ciała, bez których znajomości poprawne wykonanie układu nie byłoby możliwe. Od początku kariery dzieci stopniowo przyswajają terminy taneczne, które z czasem po wielu godzinach spędzonych w sali treningowej zdominują ich sposób komunikowania się na parkiecie. Zaznaczę, że analizowana leksyka stanowi głównie terminy typowo zawodowe, czyli związane z techniką taneczną, zachowaniem tancerzy i relacjami pomiędzy partnerami. Nie bez znaczenia jest również fakt, że większość zwrotów będących zapożyczeniami z języków obcych jest znana wszystkim tancerzom, niezależnie od tego, z jakiego kraju pochodzą.

2. Tajność – polega na sposobach kodowania pewnych informacji tak, aby były one znane tylko członkom grupy. Po pierwsze, są to zapożyczenia z różnych języków obcych. Ktoś, kto nie zna znaczenia konkretnych zwrotów obcojęzycznych, nie zrozumie intencji instruktora tańca i tym samym nie wykona poprawnie układu. Po drugie, przykładem uzyskania nieintencjonalnej tajności może być utworzenie licznych neologizmów. W badanym socjolekcie można wyróżnić neologizmy nie tylko w zakresie formy, lecz także znaczenia. Dodam, że w zakresie leksyki tanecznej występuje także tendencja do skracania wyrazów (*choreo*), stosowania elips (*zapaść się, poprowadzić klatką*) oraz dodawania różnych przedrostków. Moim zdaniem tajność tego socjolektu nie jest zamierzona.

3. Ekspresywność – przede wszystkim informuje o rozmaitych sposobach wyrażania ekspresji przez użytkowników języka środowiskowego. Analizowany socjolekt również wykształcił pewne mechanizmy językowe, które mają za zadanie ukazywać emocje towarzyszące tancerzom bądź powodować ich wywoływanie. Jednym z nich jest stosowanie bogatej synonimiki, której przykładem mogą być przywoływane przeze mnie terminy nazywające osadzenie biodra. Kolejnym mechanizmem, o którym chciałabym wspomnieć, jest tworzenie licznych wykrzykników. Zagadnienie wykrzykników w przypadku tego języka środowiskowego jest istotne, ponieważ to głównie one są tu podstawą ekspresyjności. Należy zaznaczyć, że taniec należy do sportów artystycznych, w których sposób wyrażania emocji kształtuje całościowy odbiór pokazu.

V. Podsumowanie

Słownictwo, które omówiłam, jest jednym z głównych elementów komunikacji bezpośredniej tancerzy i instruktorów tańca towarzyskiego. Im wcześniej młody tancerz przyswoi znaczenie poszczególnych jednostek leksykalnych, co na początku często odbywa się intuicyjnie, tym łatwiej będzie mu później zrozumieć przekaz instruktora. Na znajomość nazw bardziej skomplikowanych figur niewątpliwie ma wpływ posiadana klasa taneczna, co wynika bezpośrednio z przepisów obowiązujących na turniejach (nie wszystkie oficjalne figury mogą być wykorzystywane w układach przez początkujących tancerzy). Co do leksyki nieoficjalnej takiej odpowiedniości nie odnotowałam. Myślę, że fortunność aktów komunikacji bezpośredniej tancerzy można ująć słowami Beaty Drabik (2010: 110):

Bezpieczeństwo interakcji polega przede wszystkim na tym, że wiemy, co w danej chwili powiedzieć, i wiemy, jak na nasze słowa zareaguje partner kontaktu – czyli wiemy, jaki rezultat perlokucyjny najprawdopodobniej osiągniemy za pomocą danego aktu.

Bibliografia

- Allen J., 2006, *Tanec towarzyski*, przeł. J. Kubiak, Poznań.
- Bugajski M., 2006, *Język w komunikowaniu*, Warszawa.
- Burkacka I., 2010, *Klasyfikacja słowotwórcza nowszych zapożyczeń*, „Linguistica Copernicana”, nr 2 (4), s. 229–240.
- Drabik B., 2010, *Językowe rytuały tworzenia więzi interpersonalnej*, Kraków.
- Grabias S., 2001, *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin.
- Handke K., 2008, *Socjologia języka*, Warszawa.
- Kołodziejek E., 1994, *Gwara środowiskowa marynarzy na tle subkultury marynarskiej*, Szczecin.
- Kołodziejek E., 1996, *Język jako wykładnik wartości, norm i wzorów w wybranych subkulturach* [w:] G. Szopa, E. Tierling-Śledź (red.), *Interdyscyplinarność i semiotyka w kulturze i nauce*, Szczecin, s. 145–155.
- Kołodziejek E., 2005, *Językowe sposoby porządkowania rzeczywistości* [w:] *Człowiek i świat w języku subkultur*, Szczecin, s. 196–213.
- Krupska-Perek A., 2001, *Kod językowy a inne składniki aktu komunikacji bezpośredniej* [w:] G. Habrajska (red.), *Język w komunikacji*, Łódź, t. 1, s. 154–164.
- Kuzmińska O., 2002, *Tanec w teorii i praktyce*, Poznań.
- Markowski A., 2006, *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Warszawa.

- Mańczak-Wohlfeld E., 2008, *Morfologia zapożyczeń angielskich w językach europejskich*, „Studia Linguistica Universitatis Jagiellonicae Cracoviensis”, vol. 125, s. 113–120.
- Niepytalska-Osiecka A., 2014, *Socjolekt polskich alpinistów. Analiza leksykalno-semantyczna słownictwa*, Kraków.
- Pędzich B., 2012, *Jak powstaje socjolekt. Studium słownictwa paralotniarzy*, Warszawa.
- Piekot T., 2008, *Język w grupie społecznej. Wprowadzenie do badań socjolektów*, Wałbrzych.
- Sarna J.A., 2017, *Socjolekt polskich koszykarek*, „Artes Humanae”, vol. 2, s. 95–116.
- Wieczysty M., 1986, *Tańczyć może każdy*, Kraków.
- Wiertlewski S., 2006, *Grindowanie na pegach, czyli o zapożyczeniach angielskich w socjalnej odmianie języka* [w:] P. Nowak, P. Nowakowski (red.), *Język. Komunikacja. Informacja*, Poznań, t. 1, s. 67–76.
- Wilkoń A., 2000, *Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny*, Katowice.
- Zbróg P., 2015, *Zakłócenia w komunikacji międzyludzkiej wywołane negatywną oceną poprawności wypowiedzi*, „Socjolingwistyka”, nr XXIX, s. 123–134.

The environmental vocabulary of ballroom dancers and instructors

Summary

The aim of the article is to present the vocabulary of ballroom dancers and instructors community. Dancers communicate with each other not only using body language, but also vocabulary specialised in naming dance figures, positions, phases of movement and ways of positioning the body or relationship with a partner. As a result of regular observations of dance trainings for both novice dancers and those with an international S class, I have collected a database of 160 language units, which contain both terminological and environmental lexis, typical of unofficial contacts. The material was analysed qualitatively and quantitatively, which showed the diversity of the linguistic repertoire, the influence of foreign languages and the type of relationship on the dancer-instructor, dancer-dancer plane. I also looked at the collected units from the perspective of sociolectal categories, which speak of the essence of sociolects and the organization of their resources.

Keywords: sociolect, ballroom dancing, dance, communication, sports lexicon

Słowa kluczowe: socjolekt, taniec towarzyski, język środowiskowy, komunikacja, słownictwo sportowe